

Régiók Bizottsága vélemény Tárty: „Az Európai Bizottság közleménye a Tanács és az Európai Parlament részére – az Európai Bizottság stratégiai dokumentuma a romániai bővítési folyamat eredményeiről”

(2006/C 31/04)

A Régiók Bizottsága,

tekintettel az Európai Bizottságnak a Tanács és az Európai Parlament részére a következő témában írott közleményére: „Az Európai Bizottság stratégiai dokumentuma a bővítési folyamat eredményeiről” (COM(2004) 657 fin – SEC(2004) 1200);

tekintettel az Európai Bizottság 2004. november 29-én hozott határozatára, mely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikkének első bekezdése alapján kikéri a Régiók Bizottságának véleményét;

tekintettel elnökségének 2004. szeptember 28-i határozatára, melyben megbízza a „Külkapcsolatok” szakbizottságot vélemény kidolgozásával a következő témában: „Az Európai Bizottság stratégiai dokumentuma a bővítési folyamat eredményeiről”;

tekintettel a 2004. december 16–17-i Európai Tanács elnökségi következtetéseire (16238/04);

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalására Romániának a csatlakozás útján elért haladásáról (COM(2004)0657 – C6-0151/2004 – 2004/2184(INI));

tekintettel a Régiók Bizottságának a 2002–2006-os időszakra kitűzött politikai prioritásaira, melyek szerint az EU-bővítés egyedülálló esemény, amely garantálni fogja a békét és stabilitást, valamint egész Európában erősíti az integrációs folyamatot;

tekintettel 2003. február 13-i állásfoglalására a következő témában: „Az Európai Bizottság munkaprogramja és a Régiók Bizottságának prioritásai a 2003. évre” (CdR 6/2003 fin)⁽¹⁾;

tekintettel az RB véleményére a következő dokumentumokról: „Út a kibővített Unió felé: Az Európai Bizottság stratégiai dokumentuma és jelentése a tagjelölt országoknak a csatlakozás felé vezető úton elért haladásáról”, illetve „Az Európai Bizottság jelentése a Tanácsnak – Megjegyzések Európa kibővítéséről” (CdR 325/2002 fin⁽²⁾);

tekintettel az RB véleményére a következő témában: „Az Európai Bizottság közleménye a közigazgatás és az igazságügy kapacitásainak kiépítésével kapcsolatos cselekvési tervekről és a tagjelölt országok csatlakozási tárgyalások során vállalt kötelezettségeinek ellenőrzéséről” (CdR 244/2002 fin);

tekintettel a Romániai Helyhatóságok Szövetsége és a Régiók Bizottsága között – a Régiók Bizottságának az uniós bővítés távlatából (2001. október 3-án) megrendezett 11. konferenciájának⁽³⁾ és az RB Essexben (2004. november 5-én) megrendezett bővítési szemináriumának⁽⁴⁾ eredményeképpen – létrejött, Bukarestben aláírt közös nyilatkozatra;

tekintettel Olli Rehn európai bővítési biztos „Románia és az EU: közös jövő, közös kihívások” címmel mondott beszédére (Bukarest, 2005. február 28.)⁽⁵⁾;

tekintettel a „Külkapcsolatok” szakbizottság által 2005. április 26-án elfogadott véleménytervezetere (CdR 496/2004 rev 1, előadó: Lars Abel, Koppenhága grófság önkormányzatának tagja (DK/EPP));

a 2005. július 6–7-én tartott 60. plenáris ülésén (a július 6-i ülésnapon) elfogadta a következő véleményt:

⁽¹⁾ HL C 128, 2003. 05. 29., 53. o.

⁽²⁾ HL C 128, 2003. 05. 29., 56. o.

⁽³⁾ CdR 5/2002 EN-LG/LA/ffp.

⁽⁴⁾ Az RB essexi szeminárium (2004. november 5.): Lars Abel – Az EU bővítése Romániával: A decentralizáció fejlődése.

⁽⁵⁾ A beszéd a Bukaresti Gazdaságtudományi Főiskolán hangzott el 2005. február 28-án.

1. A Régiók Bizottsága szempontjai

1.1 Általános megjegyzések a bővítési folyamatról

A Régiók Bizottsága

1.1.1 **üdvözl**i az EU 2004. május 1-jén bekövetkezett, tíz új tagállammal való bővítését;

1.1.2 **hangsúlyozza**, hogy Románia és Bulgária is a jelenlegi bővítési folyamat része akkor is, ha csatlakozásuk különböző okokból egy későbbi időpontban következik be;

1.1.3 **üdvözl**i azokat az eredményeket, illetve ajánlásokat, amelyeket az Európai Bizottság 2004. október 6-án terjesztett elő a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek országértékelő jelentésében és a Bulgáriáról, Romániáról és Horvátországról szóló stratégiai dokumentumában;

1.1.4 **támogatja** azt a nézetet, miszerint Bulgária és Románia képesek lesznek arra, hogy megfeleljenek az EU-tagságból adódó kötelezettségeknek, teljesítsék a koppenhágai kritériumok politikai oldalát, és működőképes piacgazdasággal rendelkezzenek;

1.1.5 **helyesli**, hogy az EU külügyminiszterei 2005. április 25-én aláírták a Bulgáriával és Romániával kötendő csatlakozási szerződéseket, miáltal ez a két állam 2007. január 1-jén az EU tagjává válhat, amennyiben addig minden csatlakozási feltételnek eleget tesz;

1.1.6 **emlékeztet** arra, hogy az eddigi bővítések bevált alapelve az egyes csatlakozó államok felkészültségének megítélése volt;

1.1.7 **hangsúlyozza** annak szükségességét, hogy intenzív ellenőrzés révén továbbra is nyomon kövessük a Bulgária és Románia által a tárgyalások lezárása után vállalt kötelezettségek terveknek megfelelő megvalósítását;

1.1.8 **ésszerűnek tartja** olyan intézkedések végrehajtásában való rögzítését, amelyek segítségével leküzdhető a csatlakozás előtt, illetve a csatlakozás utáni első három évben esetleg fellépő súlyosabb problémák;

1.1.9 **tudomásul veszi** a Bulgáriával és Romániával megállapodott végzáradék konkrétumát, amely – az Európai Bizottság egy ajánlása alapján és a tagállamok egyhangú döntése esetén – a csatlakozást egy évvel késleltetheti, továbbá **nyugtázza**, hogy amennyiben gondok merülnek fel a bel- és igazságügy, vagy a versenypolitika terén Romániában, ezt a döntést minősített többségi szavazással is meg lehet hozni;

1.1.10 **hangsúlyozza**, hogy a csatlakozási szerződések aláírása után az RB-hez tartozó megfigyelők intenzív bevonásával az RB támogatni tudja Románia és Bulgária helyi és regionális önkormányzatait az EU-hoz való felzárkózásban;

1.1.11 **kinyilvánítja hajlandóságát** arra, hogy aktív információs politikával járul hozzá Bulgária és Románia csatlakozásának széles körű támogatásához a ratifikálási eljárás folyamán;

1.1.12 **örömmel fogadja** Románia és Bulgária részvételét az európai alkotmányt létrehozó szerződés kidolgozásában, és igencsak **támogatja** a helyi településeken egy olyan információs kampány indítását, amely hirdeti és elmagyarázza az alkotmány tartalmát, ezzel is terjesztve a „közösségi vívmányok” szellemét, így növelve a polgárok kötődését Európa értékei és működése iránt, és elmélyítve az ezzel kapcsolatos ismereteiket.

1.1.13 **örömmel fogadja** az Európai Tanács elnöksége 2004. december 16–17-i határozatát a Horvátországgal folytatandó csatlakozási tárgyalások megnyitásáról, és **tudomásul veszi**, hogy a csatlakozási tárgyalások csak akkor kezdődnek meg, ha már teljessé vált az együttműködés a volt Jugoszlávia ügyeiben ítélező Nemzetközi Büntetőbírósággal (ICTY);

1.1.14 **egyetért** az Európai Tanács elnökségének 2004. december 16–17-i határozatával, mely szerint Törökországgal 2005. október 3-án kezdődnek a csatlakozási tárgyalások;

1.1.15 **lehetőséget lát** tagjai számára arra, hogy a tagjelölt országok regionális és helyi önkormányzataival való együttműködés révén támogassák ezeket az országokat az EU-csatlakozásra való felkészülésben;

1.2 *Észrevételek Romániának a csatlakozás útján elért haladásáról szóló éves jelentés kapcsán*

A Régiók Bizottsága

a. – a helyi demokráciával és a decentralizációs folyamattal kapcsolatban –

1.2.1 **elismeri** a Románia által 2004-ben a helyi kormányzás terén a jogi alapok tökéletesítése révén elért pozitív fejleményeket, különösen az alkotmány felülvizsgálatát a dekoncentráció fogalmának bevezetésével, a közigazgatási reform felújított stratégiáját, a decentralizációs kerettörvényt, valamint az előljárási intézményre vonatkozó törvényt⁽⁶⁾;

1.2.2 **örömmel fogadja** az összes politikai párt megerősített konszenzusát a közigazgatási reform kialakítását illetően, különös tekintettel a Románia uniós csatlakozási folyamatában konstruktívan részt vevő helyi és regionális önkormányzatok álláspontjára és elkötelezettségére; és **támogatja** a 2004 decemberében megalakult román kormányt a közigazgatási és adóügyi decentralizációs folyamat továbbvitelében és a helyi autonómia megerősítésében a helyi autonómiáról szóló európai chartában (melyet Románia 1997-ben hivatalosan elfogadott) megfogalmazott rendelkezéseknek megfelelően;

⁽⁶⁾ Románia 1991-es, 2003-ban felülvizsgált alkotmánya; a 339/2004 sz. kerettörvény a decentralizációról; ill. a 340/2004 sz. törvény az előljárási intézményről.

1.2.3 **tudomásul veszi** az új kormányprogram⁽⁷⁾ által előírányzott, a kormányzás hatékonyságára vonatkozó intézkedéseket, melyek egyúttal a teljes politikai és pénzügyi átláthatóság alapjait fektetik le helyi szinten; valamint a helyi önkormányzatok részvételét a nemzeti döntéshozatali folyamatban, tekintettel a szubszidiaritás és az arányosság elveire;

1.2.4 **osztja** az Európai Bizottság nézeteit azzal kapcsolatban, hogy a pénzügyi és emberi erőforrások tekintetében nem szabad a feladatköröket helyi szintre átruházni, mivel ez veszélybe sodorhatja a közigazgatás hatékonyságát;

1.2.5 **hangsúlyozza**, hogy feltétlenül szükség van képzett, lelkes és független köztisztviselőkre helyi és megyei szinten, ezt pedig a képzési programok megfelelő anyagi támogatása, a szaktudásnak a legjobban bevált gyakorlatok helyi és regionális közigazgatási szervekkel és más tagállamokkal történő cseréje általi átadása, valamint hatékony ösztönző intézkedések segítségével lehetne elérni;

1.2.6 ugyanakkor **elismeri**, hogy egy modern közigazgatás számára az emberi erőforrások biztosítása hosszú folyamat, azonban olyan stratégiai intézkedést jelent, amelyet mindenképpen meg kell tenni annak érdekében, hogy meg lehessen felelni az európai integrációból és a strukturális alapok kezeléséből eredő új kihívásoknak;

1.2.7 **aggódmát fejezi ki** a legutóbbi, 2004-es helyhatósági választások előtti politikai „vándorlás” nagyságrendjével kapcsolatban (amint azt több független megfigyelő is megállapította⁽⁸⁾). Úgy véli továbbá, hogy ezt a mozgást a közpénzeknek a közigazgatási szintek különböző szintjei közötti közvetlen és átlátható – objektív szempontok alapján történő – kiosztása révén és a helyi demokrácia (mint az egyetlen lehetőség) tartós gyakorlatán keresztül lehetne korlátozni;

1.2.8 **hangsúlyozza**, hogy a korrupció továbbra is aggodalomra adhat okot nemzeti és helyi szinten, és ez veszélyezteti a helyi demokráciát és a közpénzek és uniós alapok megfelelő kezelését, ezért azt **kéri**, hogy az európai intézmények ezt alaposan ellenőrizzék.

1.2.9 **fenntartás nélkül támogatja** az új román kormány által nemrégiben útjára indított, naprakész korrupcióellenes stratégia megvalósítását, amelyet a bírók megfelelő javadalmazása egészít ki. **elismeri** az új kormány felesketése óta eltelt hónapok során a korrupciót előidéző helyzetek számának csökkentésére irányuló konkrét intézkedéseket, amelyek azt mutatják, hogy Románia ezt a kérdést kiemelt fontosságúként kívánja kezelni;

1.2.10 **arra biztatja** a Romániában is működő, korrupt tisztviselők által célba vett külföldi vállalatokat és közigazgatási szerveket, hogy jelezzék, ha korrupciót észlelnek: utasítsák vissza a megvesztegetési ajánlatokat és értesítsék erről az ille-

⁽⁷⁾ A román kormány 2005–2008 közötti kormányprogramja, 2004. december.

⁽⁸⁾ Az EB 2004-es jelentésén kívül lásd még az Európai helyi és regionális hatóságok kongresszusának legutóbbi jelentését Románia 2004. július 6-án tartott helyi és regionális választásairól, amelynek becslése szerint az előző kormánypárt, a szociáldemokrata párt köréből a helyi politikusok mintegy 80 %-át fogják megválasztani 2004-ben (szemben a 2000-es 27 %-kal). CG/Bur (11) 25 Strasbourg, 2004. július 16.

tékes hatóságokat, így járuljanak hozzá a korrupció elleni küzdelemhez;

1.2.11 **támogatja**, hogy a helyi önkormányzatok a helyhatóságok érdekeit és feladatköreit érintő törvénytervezetek kidolgozásának korai szakaszában történő hatékony konzultáció révén aktívan vegyenek részt a jogalkotási folyamatban;

1.2.12 **támogatja** a romániai helyhatóságokat a modern közigazgatás előmozdítására szolgáló kommunikációs kampányok indításában, valamint abban, hogy ösztönözzék a polgárok és a fiatalok részvételét a települések társadalmi és politikai életében;

b. – a gazdasági fejlődéssel kapcsolatban –

1.2.13 **elismeri**, hogy Románia teljesíti azt a gazdasági kritériumot, mely szerint olyan piacgazdasággá kell válnia, amely – erőteljes szerkezetátalakítások mellett – képes szembe-sülni az EU-n belüli versennyel és piaci erőkkal;

1.2.14 **tudomásul veszi**, hogy mi mindent kell még Romániának elérnie a versenypolitika terén, főként a jogszabályi és intézményi keretek hatékonyabb működtetése érdekében, és **örömmel fogadja** a kormány által ezen a téren meghozott legutóbbi intézkedéseket⁽⁹⁾, valamint azokat a már folyamatban levő tevékenységeket, amelyek minden mértékben kielégítő közigazgatási kapacitást biztosítanak; ennek ellenére **örömmel fogadja** a strukturális reformokat, azaz a felülvizsgált Nemzeti Szerkezetváltási Stratégiát és az Egyéni Üzleti Terveket, melyek szerint az acélipar 2005. január 1-től a szerkezetátalakítási időszak végéig nem részesül állami segélyben⁽¹⁰⁾, viszont **hangsúlyozza**, hogy figyelembe kell venni a társadalmi következményeket is, amelyek hatását a helyi településeken esetleg közvetlenül lehet majd érezni;

1.2.15 **tisztában van azzal**, hogy a minél jobb üzleti környezet létrejötte érdekében igen fontos a haladás az igazságügy és a közigazgatás működésében;

c. – a közösségi jog végrehajtásával kapcsolatban –

1.2.16 **örömmel fogadja** a strukturális politikák végrehajtásának előkészítésében tapasztalható haladást és a strukturális alapok megfelelő felhasználásához mechanizmusokat és eszközöket létrehozó jogszabályok elfogadását;

1.2.17 **megjegyzi**, hogy további erőfeszítésekre van szükség a helyi és regionális kormányzás megerősítésére ahhoz, hogy biztosítani lehessen a közösségi jog megfelelő végrehajtását a hatáskörükbe került területeken, konkrétan a közbeszerzések, közlekedés, az infrastruktúra, az utak, a környezet, a szociálpolitika, a gyermekek és a kisebbségek védelme, az egészségügy, az oktatás, a kultúra és a határokon átnyúló együttműködés terén.

⁽⁹⁾ A Versenyképességi Tanács elnökének 527/2004. sz. rendelete (HL 64/2005. 01. 19.), 528/2004 sz. (HL 82/2005. 01. 25.), illetve az Útmutató a versenyszabályok betartatásának előzékenyebb megközelítése érdekében: 36. sz./2005. 02. 22.

⁽¹⁰⁾ A Szerkezetváltási Stratégia összefoglalását a Hivatalos Lap 127. száma (2005. február 9.) közölte.

1.2.18 **támogatja** a helyi és regionális szinteken a közigazgatás megerősítését a környezetvédelem terén, továbbá a koordináció javítását köztük és más illetékes hatóságok között, hogy végre lehessen hajtani az európai jogszabályokat az olyan kulcsfontosságú területeken, mint a víz- és hulladékgazdálkodás, a levegő minősége, a zaj, a természetvédelem, az ipari szennyezés, a vegyi anyagok stb.

1.2.19 **tudomásul veszi** a 2001-ben elfogadott romastratégia politikája és végrehajtása terén elért igencsak pozitív fejleményeket, és még nagyobb összehangoltságot **tart szükségesnek** a helyi és a központi szint között, illetve hatékony intézkedéseket megyei szinten – a kulturális és társadalmi gyökerek figyelembevételével – az olyan területeken, mint az oktatás és képzés;

1.2.20 **rámutat**, hogy projektek tervezéséhez, irányításához, ellenőrzéséhez és kiértékeléséhez, valamint különösen a társfinanszírozási lehetőségekhez szükséges mechanizmusok kidolgozása érdekében további konkrét javításokra van szükség helyi, megyei és regionális szinten, hogy 2007-re el lehessen érni az EU-alapok előírt felvételi szintjét;

1.2.21 **hangsúlyozza**, hogy a strukturális alapokra való felkészüléshez a helyhatóságoknak a lehető legjobban ki kellene használniuk a csatlakozás előtti uniós pénzügyi segélyek adta lehetőségeket;

1.2.22 **örömmel fogadja** a már meglévő, 2004–2006-ra szóló Nemzeti Fejlesztési Tervet, amely jó kiindulási alapként szolgálhat a strukturális alapok keretén belül kialakítandó tervhez, és mélyreható elemzést tart szükségesnek a 2007–2013-as időszakra szóló NFT kidolgozásához – Románia kohéziós politikai koncepciójával és az idevonatkozó európai tervekkel összhangban;

1.2.23 **sürgeti**, hogy fordítsanak megkülönböztetett figyelmet a konzultációs és a partneri együttműködési elvekre, különösen, ami a helyi, megyei és regionális önkormányzatok, valamint a szociális és civil partnerek szorosabb és aktív bevonását illeti a 2007–2013-as időszakra szóló Nemzeti Fejlesztési Terv és az operatív programok kidolgozásába, valamint ezek későbbi megvalósításába;

1.2.24 következőképpen **szükségesnek tartja**, hogy a meglévő regionális struktúrákon belül a megyék között konszenzus jöjjön létre, és nagyobb felelősséggel kezeljék ezt az ügyet, valamint hogy a helyi megválasztott politikusok is konkrétan vegyék ki belőle a részüket, hogy végre lehessen hajtani az uniós programokat, ki lehessen dolgozni a 2007–2013-as időszakra szóló Nemzeti Fejlesztési Tervet, és nyomon lehessen követni a strukturális alapok irányítását és felhasználását.

1.2.25 **arra sürget**, hogy olyan szilárd regionális politikát alakítsanak ki Romániában, ahol a helyi önkormányzat nem

csak részt vehet, de – a területi települések érdekeinek megfelelően – el is kötelezi magát;

2. A Régiók Bizottsága ajánlásai

A Régiók Bizottsága

2.1 **üdvözi** a Románia és az Európai Unió közötti csatlakozás tárgyalások lezárását és a csatlakozási szerződés 2005. április 25-i aláírását, és azt **ajánlja**, hogy minden uniós tagállam mielőbb ratifikálja a szerződést, hogy az Unió 2007. január 1-jétől teljes jogú tagjaként üdvözölhesse Romániát;

2.2 a teljes csatlakozást megelőző időszakban a romániai regionális politikai feladatkörök, illetve a helyi és regionális hatóságok helyzetének megerősítésére irányuló kísérletek megvitatását **ajánlja**, hogy 2007-re Románia olyan hatékony helyi adminisztratív struktúrákat mutathasson fel, amelyek képesek az EU-tagsággal járó követelményeknek és kihívásoknak megfelelni;

2.3 ezért **támogatja**, hogy Romániában indítsanak konstruktív és eredményorientált vitát a helyi és központi kormányzati szervek és az érdekelt uniós testületek részvételével, amelynek fő témája a decentralizáció és a regionalizációs folyamat, célja pedig a meglévő területi struktúrák és döntéshozási folyamat javítása, hogy hatékonyan történhessen a regionális politikák kidolgozása és a strukturális alapok igénybevétele 2007-től;

2.4 már **várja**, hogy az RB megfigyelői között üdvözölhesse azt a 15 tagot, akik a romániai helyi és regionális szerveket képviselik, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy nem lehetett kellő időben felállítani egy közös konzultatív bizottságot (JCC) Romániával;

2.5 **hangsúlyozza**, hogy a tagállamok és a tagjelölt országok közötti regionális transzeurópai együttműködés támogatása a strukturális alapok hatékony elosztásának és az európai integráció egészének alapja;

2.6 Kihelyezett rendezvény mielőbbi szervezését **ajánlja** Romániában, amelynek fő témái a román helyi önkormányzatok bevonása az RB munkájába, a decentralizációs folyamat és a közigazgatás reformja lennének. Ez az esemény válaszként szolgálna a Romániai Helyi Önkormányzatok Egyesületének meghívására, és konkrét lépést jelentene a romániai helyi és regionális önkormányzatok RB részéről történő rendszeres támogatásának biztosítása érdekében mind a nemzeti decentralizációs folyamat jövőbeli előrehaladása, mind pedig Romániának a helyi és regionális szint bevonásával a közösségi vívmányokhoz történő közelítése vonatkozásában.

Brüsszel, 2005. július 6.

A Régiók Bizottsága

elnöke

Peter STRAUB